

Overweging Antonius van Paduakerk, 19 oktober 2014

Jes. 45, 1, 4-6 en Math 22, 15-21

Daar zat ik dan. Donderdagavond, drie dagen voor vandaag, wetende dat als ik deze overweging nog wilde schrijven, het nú moest gebeuren. En volkomen inspiratieloos. Ik worstelde en zwoegde, ik liet me afleiden door de wasmachine en door facebook. Ieder idee scheen banaal, niets leek de moeite waard om op te schrijven. Behalve dan die ene zin: "Ik riep je – ofschoon je me niet kende." Wat mooi, dacht ik, wat poëtisch. Dat Cyrus, de koning van de Perzen, dat uitgerekend hij die niet eens geloofde in de God van Israël, dat hij door God geroepen wordt. Bij de hand genomen zelfs. "Kom maar, je zult Me leren kennen. Gaandeweg."

Maar daarna sloeg de moedeloosheid weer toe. Wat doen we hier eigenlijk, iedere zondag? Zitten en zingen en bidden – zou God daar nu blij van worden? Zou God daar op zitten te wachten, terwijl buiten de wereld in brand staat? Terwijl mannen en vrouwen in bootjes voor onze kusten op zee verdrinken, kinderen voor de ogen van hun ouders creperen aan ebola, mensen zelfmoord plegen omdat ze zich niet staande kunnen houden in de almaar sneller draaiende mallemlolen van onze maatschappij. Zitten en zingen en bidden – kunnen we niet beter iets gaan dóen? Actievoeren of demonstreren, je niet neerleggen bij de feiten – ik ken genoeg mensen die dat wél doen en God daar helemaal niet voor nodig hebben. Waar hebben we God dan eigenlijk voor nodig? Zou het niet gemakkelijker zijn, beter zelfs misschien, om een beeld dat in de wereld van alle dag, de wereld van buiten de kerk, vooral weerstand oproept, gewoon maar los te laten? Kunnen we niet maar beter kiezen voor God óf de wereld?

Ooit ja, ooit voelde ik me wel geroepen. Ik wist niet precies waartoe, maar in elk geval voelde ik me geroepen: gezien en liefgehad. 'Kom maar, je zult me leren kennen. Gaandeweg.' Waar was dat gevoel gebleven?

Ik las nog maar eens de tekst uit Matteüs: "Is het toegestaan om belasting te betalen?" De farizeeën vragen het aan Jezus om hem in de val te lokken. Als hij 'ja' zegt, zullen zijn volgelingen zich misschien van hem afkeren als van iemand zonder ruggengraat. Als hij 'nee' zegt, kunnen ze hem laten oppakken als onruststoker en revolutionair.

Maar de vraag doet nog iets. "Is het toegestaan om belasting te betalen?" Het suggereert een werkelijkheid die bestaat uit zwart en wit, uit ja of nee. Concrete vragen die op een concreet antwoord lijken te wachten. Wat moeten we doen? Hoe moeten we leven? Je hoeft niet per se zelf na te denken als een ander het je kan voorkauwen: zeg het maar, dan doe ik dát. Die interpretatie, en mijn weerstand ertegen – misschien was dat mijn valkuil. En in tegenstelling tot Jezus ben ik er wel ingetuind. Want hoe kon ik denken dat dat de bedoeling was? Dat iemand die razend wordt van huichelarij, die de geminachten voor vol aanziet en zijn eigen leven minder belangrijk vindt dan dat van zijn naaste – dat die ons zou oproepen om onze vrijheid op te geven?

In feite, besepte ik opeens, doet Jezus juist het omgekeerde: hij gééft ons vrijheid. Want hij spreekt het idee tegen dat het leven uit twee uitersten zou bestaan: je betaalt belasting of je betaalt die niet – je verzet je of

je onderwerpt je. Zo is het niet, zegt hij: "Geef aan de keizer wat de keizer toekomt". Geef die man wat hij zo graag wil hebben. Zijn hele systeem, het circus gebaseerd op machtsvertoon en dikdoenerij: alsjeblieft, je mag het hebben. En in een adem gaat hij verder '... en geef aan God wat God toekomt'. Okee, betaal belasting – je ertegen verzetten levert je onnoemelijk veel problemen op – en waartoe? Maak ze niet zo belangrijk, die verplichtingen, kijk liever naar wat er daarnaast nog bestaat: je roeping; een uitnodiging – geen eis – om God te geven wat hem toebehoort.

Maar wat is het dan dat God toebehoort? Wat kunnen wij God geven? 'Van wie is deze afbeelding, en van wie het opschrift?' vraagt Jezus de farizeeërs als ze hem de munt laten zien. 'Van de keizer.', luidt het antwoord. Juist. Op de munt stond de keizer afgebeeld, en dus is de munt van de keizer. En deze redenatie volgend is wat God toebehoort.... alles wat Zijn beeltenis draagt. En direct echoot het scheppingsverhaal in onze oren, en hoe God de mens schiep naar Zijn evenbeeld. Dat verhaal is er niet een van macht en overheersing, zoals de keizer een symbool van overheersing is, maar een van een onvoorstelbaar vertrouwen en vrijheid. We zijn geschapen naar Gods beeld – en geroepen om iets daarvan in ons eigen leven zichtbaar te maken. Om te zorgen voor elkaar of ons in te zetten voor de natuur.

De wereld en geloven – voor Jezus zijn die niet gescheiden, ze zijn niet los te denken en kunnen zelfs niet los van elkaar bestaan. Het is niet óf God, óf de wereld. Die twee zijn een, en vormen samen een leerschool om zoveel mogelijk, steeds een klein stapje meer, over onze eigen valkuilen heen te stappen. Om ons niet in de luren te laten leggen door de donkerte in onszelf maar ons te openen voor God die ons roept: 'Kom maar, je zult me leren kennen. Gaandeweg.'

Liesbeth Jansen